

خلفه دوغرو

ییل : ۱ صائی : ۳۳

ییلانی

عثمانلی مملکتی ایچون ۱۲ غروش
روسیه و عجمستان ایچون ۲ روبله
باشقه مملکتلر ایچون ۵ قرائق

صایبسی ۱۰ پارمیه

مدیری : جلال ساھر

اداره خانه

استانبولده نور عثمانیه
جاده سند ۵۰ : نومرولی
« تورك بوردي »

نجشنبه ۲۱ تشرین ثانی، ۱۳۲۹

هفته دهر، نورل بوردي، طرفدن ميقيدير

بر صایبرمکی بازیدر

ورم و ورم موزه سنه داتر مقاله لر : ورم له گوردهش ، آ . ی * ورم ، ***

ا کرى محاربىسى ، دوشونجه ياريشى .

بوشلمشدى. عثمانى دولتىك آوروپا و آسيادهكى بوتون دوشمانلىرىنى برباد ايدىن، قورقوتان آنلى شانلى زمانلر آرتقى اوزاقلاشمىشى. چونكه ايش باشنه اهل اولانلر گيتيريلور، دالقاووققله، رياكارقله، اديسرلكه ميدانه جيقسان صوي صوي بلسر بر طاقم حريفلر هر شيشه قارىشورلردى.

ملى بوتون قىلبريله سهوون بعضى حكومت آداملى بوايشك صوكنى مىراقله وشوئيورلر، اگر بوبوزغونقله قارىشقلقلر دوام ايدىدرسه هر طرفدىكى دوشمانلر ك باش قالدراچقى حساب ايدىيورلردى. حقيقه، بودوشونولنه، قورقولان شيلر بر بر جيقمعه باشلادى. پادشاهك عادى بر قولى، بر بندهسى ديمك اولان افلاق وويووداسى ايله اردل قرالى اوردولر مذك بوزغونلغندن جسارت آلارق عصيان ايتدىلر و بوكره ش، ترغوويشته استحكاملىرى ضبط ايدىرك دولته ميدان اوقومغه باشلادىلر.

آرتق بوقادار زوالته تحمىل اولونامازدى. آروپانك الكوبوك، الك قدرلى ايمپراطورلىرى عصرلرجه مغلوب ايدوب پايتختلرندن قاچيران، تاجلىرىنى باشلرندن آلان اوشانلى عثمانى حكومتى بر افلاق وويووداسنه قارشى گهمه سين! ايشته بو ممكن اولامازدى... بناء عليه، صدر اعظم قوجه سنان پاشا ايله شيخ الاسلام خوجا سعدالدين افندى دوغرو پادشاهك يانته گيدوب اولانى ييتىنى آچىق آچىق سويلدىلر: «پادشاهم! دوشمان هر طرفدن ملكمزه سالدردى. صيدورلدىكى الك دايانقلى قلعه لر مرمى ضبط ايتدى. دولتك عصرلردن برى بوزولمايان شان، شرفى تهلكه ده! يانغىن بودرجه صاحغه صارمىشكن اسلام خليفه سنك سرايدى حرم دارمىنده كندى كينه باقاسى شرعاً جائز ده گيلدر. بويوك، قهرمان اجدادىكز بويه تهلكه زمانلرند اوردونك باشندن آيرىلازلر، حتى بعضى كره جنك ميدانلرند شپه اولورلردى. آرتق سزده واجب اولان، شانلى جدىكز قانونى سلطان سليمان

تماماً بى اولنجه به قدر بلكه ملىدر. ورمى قادىنلر چوجوق ازميرمه مى، چوجوقله باقامالىدر. حرارت زياده لشير و آغيزدن قان كلكه باشلار ايسه هان قطفى استراحته گيرمه ليدر. گونش ايله ايصينمش توبسز، دومانسز هوا ورمىلىره چوق فايدا ويرر. الك ايسى ورمىلىر اوچ جهتنن محافطه لى آچىق بر محله كافي درجه نور تومش بر حالده اوزانوب استراحت ايتمه ليدرلر. اميتلىسى ارباب برهكم طرفدن اداره اولونان مناسب بر ساناتورىوم [ورم خسته خانى] گيرمكدىر. بورالرده اوچ آى ظرفده [داها آشانى زمان كفايت ايتمز] اطاعتى و دقتى بر خسته اكتريله يالگز عايت بولماز، خسته لكك برداها اياقلا تماماسى ايچين لازم اولان تدبيرلى، ناصل ياشامق لازم گديگى ده اوگره نير.

ورمىلىرك نداويسى و اطرافنده كىلك قورونماسى، حاصلى ورمىك مشترك بر دوشمان عد ايدىلرك اونلكه اوغراشيلماسى بوتون جعيته عائد بر وظيفه در. بونك ايچين خصوصى معايينه خانه لر و خسته خانه لر آچىق، ورم خسته لغه قارشى انسانى دايانقلى پايان شيلره هر كسى دقت ايتدىرك، صوگرا شهرلرك هوا سنى تميز پايان آغاچلى بوللر، بويوك ميدانلر و باغچلر وجوده كيتىرك لازمدر.

تارىخ

اگرى محاربه سى

اطرافنده كى سىراى دالقاووققلىرىنى لافلىرىنه قايللار ق تورلوسفاهتلىر، سىرافلرله دولتك اداره سنى بوزان اوچىجى مراددن صوگرا، اوغلى اوچىجى سلطان محمد اولدقچه قارىشقى بر زمانده پادشاه اولدى. روم ايلده آووستريا دولته محاربه سوروب گيديور، قوماندانلرك اقتدار سزلى يوزندن ايلرجه قوشاققله آليسا ماياچق قلعه لر برر بر دوشمان لته دوشيوردى. اوردونك ضبط ورمىلى بوزولمش، دولتك اسيكدن آلونله دولو خزىنلرلى

شاهانه دولتان آشجېلر، قاراقوللېجېلر، چادېرېكجېلېر
 آلېرېنه كچېن سولار، كېچېلر، قارېقارلېه، مقابله، مجبور اولدىلر!
 اجدادى كېيې قېلېنده چاېكېدن بر مئانت بولونماي،
 مراد خداوندكارلېك، سېلېرېمك، اېكېنچې مرادك، برنجې
 و اېكېنچې سلطان محمدرك شاهانه عزملېدن محروم اولان
 اوچنچې سلطان محمد، داهاجنك اېلېك دېقېلرېدن اعتباراً
 اورودونى صدر اعظم ابراهېم پاشا قومانداسنه برافارق
 بلغراده، حتې استانبولې چكېلمك چارلېرى آرايوردى.
 فقط خوجا سعېدالدين افندى: «پادشاهم، اللھك
 نصرتى البت بزماهدر. ظفر صبر و تحملېه اولور. سن
 چكېلوب كېدېر سېك معاذالله اسلام اوردوسې قېتھ دوشر،
 عسكېر سېنك آردكېن چكېلوب كېلر، دوشمانه قارشې
 دورمانك چارلې قالماس. الحكم لله. دېيېرك اونك
 ضعېف قېلېنى قوتلندېر مېكې چالېشېوردى. مع مافې پادشاهك
 قورقوسى ياواش ياواش حتې كورونېسوردى: چونك
 آرتق بوتون وزېرلر، دوشمانه قارشې كېلمك قېلر اولماياجنې،
 پادشاهى بران اول سلامتې چېقارمق لازم كېلدىكى سولېه بوب
 دورويورلدى. مع مافېه خوجا سعېدالدين افندى بوسكېن،
 قېچېلاقېردېلېرېنه هېچ آلدىرمايور، پادشاهى برندن قېمېلدا.
 تېمابوردى. قاچق اېستېن برچوق وزېرلر دې پادشاهك
 بومئانتېدن جسارت آلارق دوشمانلې چارېشوب دورويورلدى.
 عثمانلى اوردوسنك آرتېق بوزولدىغې ظن اېدېن
 دوشمان، فضله غورولانوب مال و غنېمت الله اېتك اېچون
 جوق ياېلېلمش، پارچالانمشدى. بوفرصتى اېنى وقتدر
 گوزلېن طلعېه قوماندانې جھالې زاده سنان پاشا اېلھ قالغاي
 فتح كراى سلطان معېتلرېندېك تازھ، بېگت قوتلھ دوشمانه
 اوېلھ برھوم گوستردېلرك، آوستريا اوردوسى نېھ ياوغرا.
 دېغنى بېلھ مېدى: اېچلرېدن يوزېك قادارى ئولش، اسېر
 اولش، اوقوصقوجھ هېتلى اوردودن آنخاق اون شېرىمى
 بېك كېشى قاچوب قورتولمشدى. بوتون آغېر قللر، طوبلر،
 توفكلر، جېخانلر عثمانلى اوردوسې قالمشدى.
 خوجا سعېدالدين افندېنك عزمى ساېمېندېه بويوك
 مظفېرى قازانان اوچنچې سلطان محمد، نمونېتېدن،

حضرتلرى زمانندېن برى آچېلمايېن سانچاق شريفى
 چېقاروب بالذات محاربه يھ كېتمكدر. خليفه اسلام بويھ
 اوردوسنك پاشنھ كچوب دھ دوشمانھ مقابله يھ عزم اېدنچھ
 اللھك نصرتى البت اونكېلھدر! دېدېلر.
 اوچنچې سلطان محمد، نېيېلېرېم ويا ياووز سلطان
 سلېم كېيې جسور، نھدھ فاتح كېيې غېرتلى وژكېدى. فقط
 شېخ الاسلاملھ صدر اعظم كندېسېنھ كېتمك مجبورېتى
 آكلانچھ اېستېر اېستېر مېر يولھ چېقېدى. موكب ھايونك
 حر كېى ھر طرفھ خبر وېرېلنچھ، آناطولېدن، روم اېلېدن
 مېر مېرانلر، بگلر بگلر، والېلر معېتلرېندھ بېگلرچھ كېشى
 اولدىنى خالھ قوشوب كېلدىلر، وتورك اوردوسى بلغراده
 اورادن محارستانھ كېرھرك بېرمى كونك برمحاصرھدن
 صوگرا «اگرى» قلعھسى ضبط اېتدى.
 عثمانلى پادشاهنك بوتون قوتلھ كېلدىكى خبرى
 دوشمان مملكتلرېنھ ياېلنچھ، آوستريا اېمپراطورى
 «ماقسېمېلېن» اېلھ اردل قرالى «سېگېسموند» جوق
 تلاشھ دوشمنلر و تكمېل قوتلرېنى طوبلايارق موكب
 ھايونھ قارشې كېلمشردى. اېستھ بوايى بويوك اوردو
 «اگرى» قلعھسېنھ سكلز اون ساعتك برېردھ،
 «خاچ اووا» نام محلھدېرلشېدىلر. بومحاربه، ھر حالھ
 اېكى طرفدن برېنك محويھ نتيجھلھ چكېدى! صوقوللونك
 وفاتندېن برى اوردونك ضبط و رېطى بوزولش اولدىنى
 اېچون، عسكېر مېرك اُسكېسى قادار قېمى يوقدى؛ جنگھ
 اېنى حاضر لانماش، منتظم تعليم كورمېمش بو عثمانلى
 اوردوسى قارشېسېندھ اېسھ، اُسكې بوزغولقارْدن عبرت
 آلارق اُسكېكلرېنى تاملاماش، منتظم، تعليملى براوردو
 بولونېوردى. بئالغېلھ يېڭى چرېلرك اېلېك جھولمېنھ قارشې
 دوشمان هېچ برحركت كوسترېمېدى. لاكلن، مناسب
 برفرصت قوللايوب، زمانندھ بزمكېلرې اوېلھ بربوصوبھ
 دوشوردېلرك بو جھومك تاثيرلھ صفر مېر بوزولدى،
 چاھل و قورقاق قوماندانلر عسكركرلېلھ برابر صولوق
 صولوغھ قاچمھ باشلاديلر. دوشمان سوارېلرى ميدانې
 بوش بولارق پادشاهك چادېرى اطرافھ قادار كېلنچھ، معيت

د برلر يوگون گنج ودينچ اولان و بوسايه ده آرقاداشلرندن
داها جوق يارقازانان اصناف يازين او حالده قالمايچقدر. او
زمان کنديسنده دون باشقالرينه ياپديغي معامله يايلاچقدر.

انسانلر مټ باشنه داتما ضعيفدرلر، برله شوب قوتلري
ا کله دجه اقتدارلري چوغاير. باخصوص بزم گيي هر
ايشده کنديزدن داها ايلريده اولانلرک کوچ باشه
چيقلير رقاي قارشينده بولونانلر اوجاچيلر گيي دوشو.
تمکدن باشقا يولده خير آراما مال يز.

داها برنجي صايجزده نوبت ديه يازديغز برحکايه ده
نوبت اصولنک ايلکلري گوستمشک. شهدي ده شو
قيصاق ايضاحزده لاتين قوملرندن الکز فرانسزلر
ايريليرسه ديکلرينک وديگر بالخاصه تجارت و اقتصادده
ا لک ايلري گيتمش اسکيلز، جرمان قوملرينک واسلاورلرک
ه ب اوجاچيلق يولي بر اقادقلري سويلرسه ب يولک
فايداسنه اچيق وکوزه جارباق بر اثبات گوستمش
اولورز صاينورز. بونک ايچين بز آلديغز جوابلري
طبيعي کندي نقطه نظر مزمه کوره سجده.

جواني وره نلر آراسنده اصافنده ذاتلر بولونماسي
کنديلرينک فايداسي ايچين چيقاردېغز غز نه مټک اونلرک
رغبت ي قازانديغي گوسترديگي ايچين جوق سويندک.
مکافانلر

برنجي مکافاتي آراباچيلر جمعي رئيسي حاجي مسعود
اقدی، ايکينجي مکافاتي زغفر انبوليده مدرس مفتي زاده
ضياء الدين اقدی، اوچنجي مکافاتي م. رفي اقدی
قازانمشلرد.

هديرلري آلق اوزره تشرين تائينک ۲۱ نجي جمعه
کوني جمعه نمازندن سوکرا اداره مزمه کلمه لري رجايده دز.
اوزمان کلمه يندر، ايريشي جمعه کوني عين زمانده
اداره خانه مزمه کلوب ياخود بر مکتوب گوندروب
مکافاتلري ايسته ي بيليلر.

[مطبعة خيري و شرکاسی]
جلال ساهر

قهرمان چغاله زاده ي صدر اعظم. فتح گراي قالغاساي ده
قریم خاني يادی؛ و کنديسي «اکري فاتحي» اسمي
آلدي.

دوشونجه ياريشي

حاملر، آراباچيلر و قايچيلر آراسنده کي نوبت اصوليله
همان هيسي بولي اولان اشچيلرک بريره اشچيله گيرمه دن
اول کنديلرندن اول چالیشان همشهريلرينک آيلغني تمام
اوب آلساديغي صورروب نوکړه نمه لري و آلمامشه
او اوه اشچيله گيتمه مه لري عادي آي و اصناف ايچين
فايدالي اولوب اولماديغي صورمشدق. شيمدي به قادار
بوگا دائر آلديغز جوابلري صيرالادق، درجولري
تعين ايتدک. مکافات قازانانلرک اسملري آشاغیده يازايدر.
اقتصادده فردجبلک و اوجاچيلق ديه ايکي يول واردر.
فردجبلره کوره نوبت اصولي طبعي دوغرو وائي ده کلدر.
اونلر هرکسک يالکز کنديسه کوره نوب دايانماسي و ايش
و صنعت ارقاداشلريله سربسته چ قازانچ ياريشه گيرميشي
بگه نيلر. فرضا آراباچيلردن هانکيسي مشري به کندي
بگه نيريرسه، هانکيسنک وجودي داها کنج ودينچ،
اتلري داها قوتلي، آراباسي داها صاعلام و تميز ايسه
اويوک و مشري طاشيسين، ديکلري ايسترسه آچقالسين،
ضرري يوق فکرنده درلر. بو ياريشي ايلريه مک ايچين
برنجک چاره گيي گوردورلر. کذا اشچي مسئله سنده ده
کيسه يي کندي ايش و صنعت ارقاداشلرينک حقي
فورومقه مکلف کورمه دکاري ايچين صورديغز طرزده
قيدلرک هيسنک عليهنده درلر.

اوجاچيلره کوره ايسه بر حرفتله مشغول اولان
اصنافک آزارينه رقابت صوفناري و بوني گيتدکيه
آله وله نديرملري، ياخود بعضي ارقاداشلرينک، بولداشلرينک
دوچار اولدقلري حقيزلقره گوز يومملري ضررليدر.
بورقابت و بوبررينک حقي فورو مايش اونلرک بوگون بر
قسمي، يارين ديگر قسمي، نهايت صير ايله هيسي ضررلانديرير.
مشهور مثلد، بوگون بگا ايسه يارين سگادر،